

образные решения данных проблем, и стремиться выказать свое искреннее слово писателя.

Сейран Сахават является прозаиком способным держать читателя, слушателя в постоянном напряжении. Читатель ощущает себя в гуще событий, можно сказать что не чувствуется присутствие писателя. Рассказываемые им жизненные события, каждый шаг пополняются новыми деталями, впечатлениями, и все это выглядит для нас родным и естественным. Тут уместно вспомнить две мысли высказанные про язык художественного произведения. Согласно одной из них, "язык художественного произведения должен быть внимательно продуман и в тоже время как можно прост. Внимательно продуманный язык абсолютно не должен мешать естественности". Согласно второй мысли, художественная проза должна быть так написана, чтобы выделялась особым построением, особой стройностью. Язык прозы Сейрана Сахавата является внимательно продуманным языком. Однако эта продуманность не чувствуется, поскольку язык автора естественен, живой и колоритен.

Прослеживая творческий путь Сейрана Сахавата привлекают внимание способность писателя превосходно обобществлять, преподносить реалии жизни в высоко доверительной художественной форме, обычное в необычном, способность показать великого в простом, связь с национальным сознанием и нравственными ценностями.

Актуальность затрагиваемых тем, структура произведений, оригинальность представления, панорама, мастерское создание образов и портретов, писательская чувствительность, способность глубокого наблюдения, полное отражение всех деталей и черт создаваемых образов, являются основными преимуществами художественной прозы.

Список использованных источников

1. Абасов Абдулла. Жизнь и художественная действительность. – Баку : Нурлан, 2006. – 250 с.
2. Литературоведение. Энциклопедический словарь, составитель: Азиз Мирахмедов. – Баку : Издательство Полиграфическое Объединение "Азербайджанская Энциклопедия", 1998. – 420 с.
3. Анвероглу Гималай. Проблемы развития азербайджанского романа. – Баку : Нурлан, 2008. – 260 с.
4. Гусейноглу Тофиг. Гнездовье словесной истории. – Баку : Азернешр, 2000. – 256 с.
5. Гусейноглу Тофиг. Живую литературой. – Баку : Азернешр, 1993. – 190 с.
6. Кязымов Газанфар. Раздумья об искусстве. – Баку : Азербайджанская Государственная Палата, 1997. – 256 с.
7. Современная Азербайджанская литература. В 2 т. – Баку : Издательство Бакинского Университета, 2007. – Т. II. – 562 с.
8. Вопросы современной литературы (сборник статей). – Баку : Наука и образование, 2012. – 192 с.
9. Сахават Сейран. Все так подумали... – Баку : Гяджлик, 1979. – 160 с.
10. Сахават Сейран. Некролог. – Баку : Мютарджим, 2002. – 290 с.
11. Султаны Вагиф. Литературная критика Азербайджана. – Баку : Наука и образование, 2012. – 224 с.

References

1. Abasov Abdulla. Zhizn' i hudozhestvennaja dejstvitel'nost'. – Баку : Nurlan, 2006. – 250 s.
2. Literaturovedenie. Jenciklopedicheskij slovar', sostavitel': Aziz Mirahmedov. – Баку : Izdatel'stvo Poligraficheskoe Ob#edinenie "Azerbajdzhanskaja Jenciklopedija", 1998. – 420 s.
3. Anveroglu Gimalaj. Problemy razvitija azerbajdzhanskogo romana. – Баку : Nurlan, 2008. – 260 s.
4. Gusejnoglu Tofig. Gnezdov'e slovesnoj istorii. – Баку : Azerneshr, 2000. – 256 s.

5. Gusejnoglu Tofig. Zhivu literaturuj. – Баку : Azerneshr, 1993. – 190 s.

6. Kjazymov Gazanfar. Razdum'ja ob iskusstve. – Баку : Azerbajdzhanskaja Gosudarstvennaja Palata, 1997. – 256 s.

7. Sovremennaja Azerbajdzhanskaja literatura. V 2 t. – Баку : Izdatel'stvo Bakinskogo Universiteta, 2007. – Т. II. – 562 s.

8. Voprosy sovremennoj literatury (sbornik statej). – Баку : Nauka i obrazovanie, 2012. – 192 s.

9. Sahavat Sejran. Vse tak podumali... – Баку : Gjadzhlik, 1979. – 160 s.

10. Sahavat Sejran. Nekrolog. – Баку : Mjutardzhim, 2002. – 290 s.

11. Sultany Vagif. Literaturnaja kritika Azerbajdzhana. – Баку : Nauka i obrazovanie, 2012. – 224 s.

Efendiyeva Kh., Azerbaijan University of Languages (Azerbaijan, Baku), rus_rahimli@yahoo.com

Identity fiction prominent Azerbaijani writer Seyran Sakhavat

This article speaks about Seyran Sakhavat. The originality of the talent of this writer, his different style of writing, deep humanism in his works, philosophical way, realism and psychological depth, drew the attention of large mass of readers and literary-scientific public. Seyran Sakhavat is the author of novels, tales and stories of deep meaning dedicated to the love for the God, self-actualization and moral perfection which make the people think deeply. His works are about life and death, the world and human, good and evil, ethics and immorality and call the people for moral ethical.

Keywords: Seyran Sakhavat, realism, philosophical way, novels.

Ефендієва Х., Азербайджанський університет мов (Азербайджан, Баку), rus_rahimli@yahoo.com

Самобутність художньої прози видатного азербайджанського письменника Сейрана Сахавата

Ця стаття про Сейрана Сахавата. Оригінальність таланту цього письменника, його стиль написання, глибокий гуманізм, філософський реалізм і психологічна глибина, звернули увагу великої маси читачів і літературно-наукової громадськості. Сейран Сахават є автором романів, казок і оповідань з глибоким змістом, присвячених любові до Бога, самореалізації і моральному вдосконаленню. Його роботи про життя і смерть, світу і людини, добра і зла, ЕТИКС і аморальності, закликають людей до моральності.

Ключові слова: Сейран Сахават, реалізм, філософський образ, романи.

* * *

УДК133.2:281.

Євсюкова К. І.

здобувач, Севастопольський національний технічний університет (Україна, Київ), khyliko.m@gmail.com

ДОМІНАНТА ПРАВОСЛАВНОГО ВІРОВЧЕННЯ В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

Розглядаються проблеми і завдання духовно-морального виховання особистості в соціокультурному просторі.

Ключові слова: духовність, моральність, особистість, моральні цінності, духовні цінності, православ'я, світогляд, виховання, освіта, соціокультурний простір.

Роль духовно-морального виховання як основної умови відродження сучасного суспільства і людини не випадкова. Моральна деградація, прагматизм, втрата сенсу життя і культ споживання, підліткова наркоманія, куріння, алкоголізм, аборти, злочинство – ось ті характеристики стану сучасного суспільства і людини, які свідчать про духовну кризу суспільства і втрату духовного здоров'я особистості.

Сьогодні досить актуальним стає повернення до теми християнських цінностей, які містять в собі такі поняття: духовність, моральність, моральні цінності, духовні цінності, Православ'я, світогляд, виховання, освіта. Цим архіважливим питанням присвятили свої наукові праці В. Кінешемський, В. Зінківський, В. Лоський, Г. Флоровський, М. Бердяєв, А. Здравомислов, Й. Ільїн, Т. Тітової, П. Ігумнов, Д. Смірнов, Є. Верейський.

В українській науковій думці питанням духовно-морального виховання свій науковий доробок внесли: В. Андрущенко, О. Бабкіна, В. Барков, В. Бебик, В. Бех, О. Білорус, В. Боровик, О. Бузгаліна, А. Величко, І. Вільчинська, А. Голобуцький, Т. Голобуцька, М. Головатий, Є. Головаха, В. Горбатенко, В. Драговець, О. Корнієвський, В. Кремнень, І. Кресіна, Г. Колодка, Є. Комарова, П. Кононенко, В. Кулик, М. Михальченко, Л. Морозова, Л. Нагорна, Н. Паніна, В. Панченко, Ю. Пахомова, В. Ребало, Ф. Рудич, В. Селіванов, М. Степико, В. Ткаченко, М. Хилько, М. Ходаківський, М. Чурілов, В. Якушик та ін.

В основі поняття про порятунок лежить уявлення про приведення у цілісність або оздоровленні хворої людини. Таке розуміння можна вивести з грецького слова (Сотір), яке в Священному Писанні вживається для позначення порятунку. "Сотір" походить від слова (сос) – цілісний, здоровий, неушкоджений – та означає оздоровлення, необхідне людині для того, щоб він міг досягти на землі досконалості, підкреслюючи тим самим фундаментальну значущість індивідуальної духовного життя [1].

Сучасне ж суспільство, орієнтоване на максимальне споживання матеріальних благ і перетворення навколишнього світу для більш повного їх задоволення, породило особливий тип технократичної особистості – "кібернетичної людини" (Е. Фромм), інтелектуально розвиненого та технічно освіченого, але нездатного до справді людських відносин і духовно відчуженого від світу природи та людської культури. Наслідки даного явища виразно проявляються в системі соціальних, міжособистісних відносин, в екологічну кризу. З іншого боку, духовна криза, що характеризується бездуховністю та аморальністю [2, с.192].

Духовність – якісна характеристика свідомості та самосвідомості особистості, що відображає цілісність і гармонію її внутрішнього світу, здатність виходити за межі себе та гармонізувати свої відносини з навколишнім світом. Вона визначається не стільки освіченістю, широтою та глибиною культурних запитів та інтересів, скільки передбачає постійний і безперервний труд душі, осмислення світу і себе в цьому світі, прагнення до вдосконалення себе, перетворенню простору власного внутрішнього світу, розширенню своєї свідомості.

"Духовність" і "духовне буття" – взаємно проникаючі, але не синонімічні поняття. Духовне буття особистості проявляє її духовність, а духовність виступає основою та результатом її духовного буття. Якщо релігійна традиція найчастіше розглядає духовне буття як трансцендентний вихід людини за межі свого реального життя, то світська включає в неї всю сферу духовно-практичної життєдіяльності особистості: пошук і знаходження сенсу життя, свого покликання; духовне самовдосконалення та збагачення внутрішнього світу за допомогою прилучення до культури, духовного спілкування між людьми; духовно-практичну діяльність, спрямовану на служіння та допомогу оточуючим.

Духовні шукання можуть привести людину як до просвітління, до вдосконалення своєї людської природи, так і руйнування, фанатизму, відкидання всього людського, порушення моральних зв'язків з близькими та іншими людьми. Не випадково говорять про двоїстий характер духовного становлення: світлої та темної ду-

ховності. На думку російських філософів (І. Ільїна, В. Соловйова, Г. Федотова та ін.), істинна духовність не існує поза моральністю. Вища духовність неможлива без душевності – емоційної чуйності, здатності до емоційного відгуку: жалості, співчуття, любові до ближнього.

Аналізуючи різні філософські підходи до визначення сутності людини, Філарет Митрополіт Мінський і Слуцький зазначає: "Сама людина стає предметом заперечення, припинення, придушення в передових явищах сучасної культури. Він пригнічується в ім'я миру ідеального (кантіанство) та світу соціального (марксизм, фашизм), заради духу та заради матерії, в ім'я Бога та в ім'я звіра. Вільно та оточене пошаною тіло, звільняється, хоча та в дуже обмеженій мірі, та дух; гине тільки душа. Людина реалізує себе як особистість, лише розвиваючи в собі душевну духовність: здатність до співчуття та співпереживання, чуйність, совісність, готовність прийти на допомогу іншій людині, відповідальність за все, що відбувається навколо нього" [3, с. 122].

Необхідно відзначити, що, на відміну від деяких інших релігійних світоглядів, Православ'я виступає багато в чому як буттєве, реально-практичний педагогічний світогляд і розглядає духовність не як абстрактне, але як реально-практичну властивість людини, що виявляється в уважному, глибокому, шанобливому ставленні до життя іншої людини, до власного життя як до внутрішнього подвигу.

Розглянемо сутність і специфіку морального виховання. *Моральність* розглядається як індивідуальна форма існування моралі суспільства, як внутрішній закон людини, що спонукає його співвідносити свої дії та вчинки з суспільними нормами. Моральна свідомість особистості може перебувати на різному рівні розвитку. Зокрема, моральним вважається людина, яка керується принципами "суспільного договору" або Золотим правилом моральності: "Поводься з іншими так, як ти хочеш, щоб інші чинили з тобою" [4, с. 79].

У сучасних умовах, коли відбувається втрата суспільством існувавших раніше норм і принципів моралі, а нові ще не вироблені, розмиті, особливо актуальним стає формування у підростаючого покоління здатності до морального вибору, що базується на високому рівні духовного розвитку особистості. Отже, духовно-моральне виховання спрямоване на "піднесення серця" [5, с. 12] дитини як центру духовного життя (І. Песталоцці).

Необхідно чітко розуміти, що вирішення завдань духовно-морального виховання вимагає перетворення педагогічної реальності на всіх її рівнях – не лише процесу навчання, а й системи виховання.

Моральні цінності виступають також у формі певних ідеалів, законів, що передбачають світу досконалість. Такому прагненню людина потребує конкретних орієнтирів, певних критеріїв для розрізнення та розпізнавання Добра та Зла.

Категорії Добра та Зла – найважливіші моральні категорії, завжди виражають у формі моральних оцінок та наказів. Практичні завдання соціальних суб'єктів у сучасному та на майбутнє, формують, з одного боку, волю збереження того, що вже досягнуто в ході розвитку культури, та, з іншого – висловлюють невдоволення тим, що існує, метою подальшого розвитку. Деякі вважають поняття Зла релігійної алегорією або логічної

абстракцією Зло перемагає там, де "духовних не можливостей немає, а душевні можливості незчисленні".

У сучасних умовах Зло набуває характеру Зла абсолютного, як загрози існуванню людства. У нашому житті панує закон звіриний, право сильного. Люди користуються своїми талантами та силами, щоб вибратися на поверхню життя, безжалюбно топчучи та відштовхуючи інших.

Є картина Рошгросса "Погоня за щастям". Висока, загострена скеля. Над нею тьмяне, свинцеве небо, вкрито імлістими хмарами, важкими та безрадісними. Тільки в одному місці, якраз над скелею, розірвалася ця нудна пелена сірих хмар і звідти пробивається яскраве, що пестить промінь сонця. То – щастя. І до цього щастя, піднімаючись по обривистій крутизні скелі, шалено тягнуться люди. Їх багато, нескінченно багато. Тут і важливий сановник, і мрійливий поет, і банкір з діамантами на пальцях і товстим золотим ланцюжком на товстому животі, та молоденька панночка в модному платті, та дужий матрос зі здоровенними кулаками ... Ціла юрба! І всі вони рвуться до однієї точки, туди, де серед хмар блищить промінь щастя. Між ними звалище, дике, звіряче звалище, де забуті пристойності, сором і жалість. Хто слабший, той збитий з ніг і лежить безпорадно, роздавлений каблукми тисячі людей, що лізуть через нього вгору та забули все на світі у відчайдушній боротьбі. Який-то щасливчик дістався до вершини, але скеля закінчується таким вузьким шпилем, що утриматися неможливо, і наступного ж моменту грубі руки суперників зривають щасливця вниз і він летить у безодню, безпорадно простягаючи руки вгору до оманливому, невловимому примарі [6, с. 456].

Така сучасна життя. У нас це називається законом боротьби за існування. "Дави всіх, інакше тебе розчавлять". Ось чому зведення духовно-моральних граней індивідуального та суспільного буття, які перешкодили самовіддачі Злу, формування у людини потреби та здатності їх створювати та берігти є необхідною умовою особистого та соціального виживання, справжнього людського розвитку. Святий Лука Войно-Ясенецький говорив: "Віра в Христа-Спасителя – це насамперед віра в перемогу світла над темрявою, добра над злом, життя над смертю. У цьому – то і виявляється великий гуманізм християнської релігії [7].

Духовні цінності – необхідний компонент духовної сфери. Поняття цінності виражає людське соціальне та культурне значення певних предметів, процесів, явищ дійсності. Цінності не об'єктивні та не суб'єктивні, належать суб'єкту, створюються їм, але у відповідь на властиві людині об'єктивні потреби, матеріальні та духовні, з урахуванням об'єктивних властивостей самих предметів, їх здатності задовольняти відповідні людські вимоги. По суті, все різноманіття предметів людської діяльності, суспільних відносин і залучених в це коло природних явищ може виступати, як предметні цінності – об'єкти ціннісного ставлення. Оцінюються в плані Добра та Зла, істини та брехні, приємного та неприємного, справедливого та несправедливого.

У ході культурно-історичного життя виробляються такі цінності, які потім входять в систему загальнолюдських цінностей. Ціннісне ставлення до світу неможливо без *віри, надії, любові*. Любов народжує співчуття та милосердя. Іноді вважають, що ці почуття те ж, що і

жалість, а жалість – принижує людину, за висловом Фрідріха Ніцше, є ідеологією слабких і безвольних. Але поняття співчуття вже за своєю етимологією передбачає, що людина частина страждань іншого бере на себе, допомагає йому вистояти і тим самим проявляє акт любові, а на це здатний тільки сильний чоловік. У філософії є давня традиція розглядати страждання як, очищення людини, роблять її більш стійкою, змушують його замислитися над життям. "Християнство є релігія любові до Бога. Ми любимо Бога, любимо та людини-образ Божий, тобто все краще в ньому. Один християнський мислитель любов до Бога і людини зобразив схематично: в колі радіуси з'єднують коло з центром. Чим вони далі від центру, тим далі відстань між радіусами; чим ближче до центру, тим ближче радіуси. Так і в християнській любові: чим ближче до Бога, тим ближче один до одного" [7] – каже Святий Лука. Милосердя передбачає, що людина дає іншому надію, підтримує в ньому віру в себе, в інших, у краще.

При розгляді особливостей духовних цінностей можна виявити суперечність не тільки між цінностями належного та станом реального світу, а й між цінностями офіційно визнаними реально діючими, тобто протиріччя в самому світі цінностей. Еріх Фромм зазначає: "В індустріальному суспільстві офіційно визнаними, усвідомленими цінностями є: релігійні та гуманістичні – індивідуальність, любов, співчуття, надія. Але для більшості людей ці цінності стали проявом ідеології та реально не впливають на мотиви людської поведінки.

Підсвідомі цінності, служать безпосередніми мотивами людської поведінки, – це цінності, народжені соціальною системою бюрократизованого індустріального суспільства, тобто власність споживання, суспільне становище, розваги, сильні відчуття та інші. Розбіжність між усвідомленими та неефективними цінностями, з одного боку, та неусвідомленими впливами, – з іншого, спустошує людину" [2, с. 83].

Цю суперечність Еріх Фромм пов'язує з тим, що офіційні цінності втратили загально визнане ґрунт, адже раніше ґрунтувалися на відвертості та були обов'язковими для тих, хто вірив у джерело одкровення – Бога.

Виникає питання: може загальнолюдська система цінностей, представлена релігією, мати якесь інше обґрунтування, ніж віру в Бога? Позитивна відповідь є в "концепції благоговіння перед життям", розроблена Альбертом Швейцером. Як і багато однодумців, Альберт Швейцер вважає, що цінним і благим є все те, що сприяє більш розгортанню специфічно людських властивостей і підтримує життя, а негативним чи поганим – все те, що пригнічує життя та паралізує внутрішню активність людини [8, с. 427]. Життя тут розуміється не просто як біологічний процес, а як дійсно людське життя, в єдності тілесного, душевного та духовного.

Християнська православна віра вимагає від людини правильного ставлення до оточуючих людей незалежно від того, яку віру вони сповідують і як ставляться до нас. Яким має бути це ставлення – описують заповіді Євангелія. Господь створив нас за Своїм образом і хоче бачити в нас ту ж любов до ближніх, що і Він Сам проявляє до нас. "Будьте милостиві, до милості вдавайтеся і в словах, і в справах, і в помислах, бо милість є життя душі", – вчив преподобний Серафим Саровський

(XIX ст.). Деякі кажуть, що їм самим погано, та цим виправдовують своє немилосердне ставлення до оточуючих. Але ось порада, який дав святий Іоанн Кронштадтський (кінець XIX ст.) Московському священику Алексію Мечову: “Ти скаржишся на свої скорботи та думаєш, що немає на світі горя більше твого. А ти будь з народом, ввійди в чуже горе, візьми його на себе і тоді побачиш, що твоє нещастя мало порівняно із загальним, і легше тобі стане” [4, с. 37].

Таким чином, ми повинні ставитися до людей з тією теплою та любов'ю, які хотіли б бачити стосовно себе. “У всьому, як хочете, щоб з вами чинили люди, так чиніть і ви з ними” [1. Мт. 7, 12].

Кажуть, що культура та історія народу визначається ступенем його духовності. Віруючі ми чи невіруючі, ми повинні зрозуміти, що релігія є духовною доміантою нашої культури в соціокультурному просторі. Вона становить найдавнішу частину її, ще не досліджену наукою. Це квінтесенція морального досвіду нашого народу.

Список використаних джерел:

1. Библия. Книги Святого Писания Старого и Нового Завета. – М., 1999.
2. Фром Э. Иметь или быть / Э. Фром. – М.: Прогресс, 1986. – 308 с.
3. Филарет Митрополит Минский и Слуцкий. Богословие е и антропологические концепции человека XX века / Филарет // Человек. – 2002. – № 1. – С. 118-126.
4. Зеньковский В. В. Основы христианской философии / В. В. Зеньковский. – М.: Изд-во “Канон”, 1996. – 557 с.
5. Педагогічна наука: час методологічної рефлексії // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 2. – С. 9-15.
6. Святитель Василий (Преображенский), епископ Кинешемский. Беседы на Евангелие от Марка / Святитель Василий (Преображенский). – М.: “Отчий дом”, 2003. – 847 с.
7. Святитель Лука (Войно-Ясенецкий). Наука и религия; Дух, душа и тело / Святитель Лука (Войно-Ясенецкий). – М.: Троицкое слово, 2001. – 320 с.
8. Швейцер А. Благоговение перед жизнью / А. Швейцер. – М.: Прогресс, 1992. – 573 с.

Евсюкова Е. И., соискатель, Севастопольский национальный технический университет (Украина, Киев), khylo.m@gmail.com

Доминанта Православного вероучения в социокультурном пространстве

Рассматриваются проблемы и задачи духовно-нравственного воспитания личности в социокультурном пространстве.

Ключевые слова: духовность, нравственность, личность, моральные ценности, духовные ценности, православие, мировоззрение, воспитание, образование, социокультурное пространство.

Evsukova E. I., bread-winner, Sevastopol national technical university (Ukraine, Kyiv), khylo.m@gmail.com

The dominant of the Orthodox Christianity in the socio-cultural space

Problems and tasks of the spiritual- moral brining up of a person in the socio-cultural space are examined.

Keywords: spirit, morality, personality, the moral values, the Christian values, the socio-cultural space.

* * *

УДК 111.852(477.51)

Загоруйко М. А.

аспірантка кафедри філософії та культурології,
Чернігівський національний педагогічний
університет ім. Т. Г. Шевченка
(Україна, Чернігів), uvertura_m@mail.ru

ТЕЗАУРУС БАРОКОВОЇ ПОЕТИКИ ЯК “СКАРБНИЦІ” ЕСТЕТИКИ ДИВОВИЖНОГО НА МАТЕРІАЛАХ

“ЧЕРНІГІВСЬКИХ АФІН” (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – ПЕРША ПОЛОВИНА XVIII СТ.)

На матеріалах “Чернігівських Афіні” проаналізований тезаурус барокової поетики як “скарбниці” естетики дивовижного, “чудного–а–містеріального” в українській культурі. Основна увага приділена поетичі і аналітиці курйозної та фігурної поезії, які фокусують у собі питомі риси та естетичний тезаурус стилю українського бароко.

Ключові слова: українське Бароко, “Чернігівські Афіни”, барокова поетика, курйозна поезія, бароковий тезаурус, “естетика дивовижного”.

Дослідження протоестетики українського Бароко на сьогодні є актуальним та перспективним з точки зору розвитку сучасної естетики як філософської науки, розробки її понятійно–категоріального апарату на засадах аналізу історії вітчизняної естетичної думки [3]. Культура і мистецтво доби українського Бароко свідчать про існування розвиненого естетичного світовідношення, яке відобразилось у дискурсі відповідної поетики духовно–чуттєвого сприйняття світу та його художнього освоєння. Водночас, імпліцитна репрезентованість естетичної думки в українській культурі XVII–XVIII ст. потребує контент–аналізу барокового тезаурусу з позицій лінгвостетичного підходу. Це уможливує розкриття фундаментальних принципів та засобів художньої виразності, з’ясування механізмів (“секретів”) поетичної творчості (зокрема, “естетики дивовижного”, “чудного–а–містеріального”) українського Бароко з позицій сучасної естетичної теорії. Духовна спадщина представників “Чернігівських Афіні” – Чернігівського літературно–філософського кола (Лазар Баранович, Іоанн Величковський, Іоанікій Галятовський, Йосип Лип’яцький, свт. Іоанн Максимович та ін.; далі ЧЛФК) – як типового репрезентанта доби українського Бароко дозволяє вирішити проблему реконструювання, конституювання та систематизації естетичного тезаурусу зазначеної культурно–історичної доби.

Проблемам вивчення протоестетики українського Бароко присвячені праці І. Бондаревської, Л. Довгої, І. Іваньо, В. Личковаха, Б. Парахонського, С. Уланової та ін. Зокрема, у контексті культурологічної регіоніки М. Ольховик звертається до творчої спадщини Лазаря Барановича – засновника ЧЛФК. Разом з тим, на сучасному етапі дослідження духовного спадку представників “Чернігівських Афіні” домінують у сфері літературознавчих студій: К. Борисенко, С. Журавльова, О. Зосимова, І. Ісиченко, Т. Левченко, О. Матушек, М. Сорока, О. Ткаченко, О. Ушкалов, В. Шевчук). В окремих працях було зазначено, що так звана курйозна поезія, зокрема її фігурний різновид, сфокусувала у собі питомі риси стилю бароко, багато в чому визначивши його поетику концептизму.

Синтез мистецтв, декоративність, ігрове начало, “кончето”, підвищена увага до калістики форми і слова є прикметними художньо–естетичними характеристиками курйозної поезії. Невипадково вона займала “чільне місце в родовому та видовому поділі барокової літератури” [10, с. 4]. Теоретичне осмислення курйозної поезії “пов’язувалося з такими ключовими поняттями тогочасного літературознавства, як концепт (“кончето”) та мистецька епіграма” [там само]. З нашої точки зору таке розуміння курйозної поезії має бути інтегрованим у більш широкий контекст тезаурусу барокової поетики, зокрема української “естетики дивовижного” (В. Личковах).